

El *pedrer*(ALDC, VI, 1452. El *pedrer*)

El *pedrer* (s. XIV) és l'estómac muscular dels ocells "on els aliments sofreixen una trituració, a la qual ajuden molts ocells empassant-se pedretes" (DIEC); és un der. de *pedra* (< PETRA) més el suf. -er (< -ARIU), que indica lloc, com *braser*, *llenyer*, etc. (cf. oc. *peirièr*), i que pot rebre un interfix (-iguer < -eguer), donant *pedriguer* 1. Tanmateix, com que PETRA coneixia la var. *pera*, amb reducció de -TR- > -[r]- (com en *darrere* < DE RETRO) i viva en alguns topònims (*Capdepera*), s'han generat també les formes dim. *perer*, *pereret* 136, 147, 151, i, probablement per haplogogia, *peret* 131, 136, 146, i d'aquí, *pere* 135, 140, 143, com si fos el primitiu, relacionat amb l'antropònim *Pere*.

Morella, l'origen del qual el DECAt declara incert, seria una forma dissimilada de *molella* 137-139, 149 (*mollella* 144, per assimilació palatal), amb la var. metatètica *mollera* 187, 188, i el seu ètim, segons García de Diego, seria *MOLICULA 'carnositat interior dura' (Plini) o bé *MOLELLA, der. de MÖLA 'carnositat interior', i no de MOLLIS (REW); *molilla* 142, per canvi de sufix, i *molle[χ]a*, per castellanisme. *Païdor* 'estómac' és un der. de *pair*; var. *p[aj]dó* 86, formant diftong (veg. mapa 897); la mateixa motivació trobem a *estómac* 95, a *ventrei*,

de VENTRÍCULUM, der. de VĚNTER, amb iodització (< C'L), i a *ventresca* 77, que, de 'part d'un animal propera al ventre', aquí ha passat a 'estómac' (veg. mapes 879 i 886). *Panxó* 89 és un dim. de *panxa* (< PANTĪCE) amb el suf. -ó (< -ONE). *Guier* (s. XVI) deriva de GIZERIUM (*giser* 118, *guiser* 118, 125, *griser* 88, 97, *guiier* 99, 102 i *greser* 10 en serien supervivents), amb les var. *griier* 89 i *grier* 44, 45, 90, 105, aquest potser per atracció de *pedrer* (veg. mapa 897); *guia* 95 és un pseudoprimitiu que s'ha relacionat amb *guiar*, d'origen germànic.

L'alg. *ascaljo* 85 és un manlleu al logudorès *iskardzu* (< ESCARIUM).

Des d'una perspectiva areal, *pedrer* ocupa gran part del Principat, tret d'una àrea de *guier* (i var.) que, contràriament al ross., no tindria res a veure amb la possible influència occitana, i d'alguns punts de *païdor*. *Morella* (i var.) ocupa tot el val. i el congènere cast. *molle[χ]a* es troba en poblacions altoribagorçanes. *Ventrei* és propi del bal., tot i que estava força estès com a designació de l'estómac.

Són mots normatius *pedrer*, *morella* i *guier*, des del DG_I, 1932; *grier*, des del DIEC_I, 1995.

